

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Előfizetési árak: Egész évre 10 fnt, félévre 5 fnt, negyed-
évre 2 fnt 50 kr, egy óra 1 forint.

Megjelenik mindennap.
vasárnap kivételével.

Főszerkesztő és kiadó laptulajdonos:

Vértesi Arnold.

Felolós szerkesztő:

Vértesi Gyula.



Szerkesztőség és kiadóhivatal: Széchenyi-utca 1761. sz.
Kunz József ur kereskedésével szemben.

Hirdetések a legmérsékeltebb árszámítás mellett vétetnek fel.
Egyes szám 4 kr.

A mérleg.

Budapest, 1892. feb. 2.

Körülbelül teljes pontossággal meg-
csinálhatjuk a téli hadjárat mérlegét.

Amit minden okszerűen számitani
tudó ember előre látott, bekövetkezett.
A parlament pártarányaiban nem történt
s ezentul sem igen történhetik lényeges
változás.

A szabadelvűpárt ugyszólván csor-
bitatlanul megőrizte számbeli tulsulyát;
mivel pedig a háboruk vesztesei azok,
akik a hadi költséget megfizetni kény-
telenek, ez a titulus semmi szín alatt sem
illetteheti pártunkat.

Az a körülmény, hogy a majd száz
főnyi többség némi igen csekély csökke-
nést szenvedett, több nagyon természe-
tes, de egyáltalán nem politikai okra
vezetendő vissza.

Első helyen áll ezek között az a
világos tény, hogy a rendkívüli időben
elrendelt választásoknál olyan nyers tö-
megekkel kellett számolni, melyek eddig-
elé semmi részt sem vettek a politikai
mozgalmakban, saját sulyoknál fogva a
szélsőségre estek.

Ide járult a mindenkori többség
amaz őshibája, melyet közönynek szokás
nevezni.

Alig egy-két központot kivéve, bár-
merre tekintünk is szét az országban,
azt tapasztaljuk, hogy pártunknál amo-
lyan igazándi, eleven pártéletet csak
elvéve ha találunk.

Ez a lanyhaság szüli a váratlanul
jövő esata napján a fejetlenséget, a tisz-
tán látás teljes hiányát.

Ezen a czimen kapott a magyar
szabadelvűpárt ezuttal egy pár keserves
leczkét; reméljük tanul belőle itt is, más-
hol is a jövőre való nézve.

Vannak a téli hadjáratnak olyan
momentumai is, melyek nem csupán egyes
pártok, hanem az egész magyar közélet
szempontjából végtelenül sajnálatosak.

A személyes hatalmi aspirációk
monomániájában szenvedő nemzeti párti
vezérférfiak egész leplezetlenül szórták a
nép lelkületébe a legvadabb, legvérézi-
tőbb vallási, faji és osztálygyűlölet fanatikus
jelszavait melyektől megvadultan
a tömeg sok helyütt legnagyobb, legön-
zetlenebb jötevői ellen tört.

Azonban mégis a Szapáry Gyula
gróf temesvári, Podmaniczky Frigyes
budapest-belvárosi, Szilágyi Dezső pozso-
nyi, Baross Gábor hármas diadala két-
ségtelessé teszi, hogy az igazi értelmes,
gondolkozó magyar polgárság zöme hatá-
rozottan helyesli, magáévá teszi, odaadón

támogatja a szabadelvűpárt s a szabad-
elvű kormány politikáját,

Örvendtes még az a jelenség is,
hogy ennél a téli hadjáratnál mindegyik
mérkőző párt vetélkedve egymásra liczi-
tált a szabadelvűség tekintetében.

Szerencsére a magyar nemzet tul-
nyomó többségének van annyi megcsal-
hatatlan kritikai érzéke, amennyi szük-
séges a valódi s a cachirozott liberaliz-
mus fölismeréséhez.

S ez a körülmény billentette most
is a szabadelvűpárt javára, a nagy nem-
zeti ítélkezés mérlegét.

Belföld.

Választási költségek. A „Budapesti Hir-
lap“ 31-iki számában egy mesés összegekről
szóló kimutatást közöl, mely összeget állító-
lag a kormány küldözte volna széjjel a
főispánokhoz választási czélokra. A termé-
szetszerűleg minden józan alapot nélkülöző
névsorban Debreczen is 21.000 forinttal sze-
repel és ezt az örvendtes hírt a „D e b
r e c z e n“ sietett is tegnap átvenni. Igaz
ugyan, hogy maga is megvallja, hogy a hírt
tartózkodással fogadja, s kijelenti, hogy ha
ez a hír megcáfoltatni nem fog, hát e
tárgyra vonatkozólag elfogja mondani észre-
vételeit, melyeket a debreczeni választások

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

EGÉSZEN KICSINY REGÉNY.

Orosz után: Spanyol József Imre.

Fagy hideg... A januárius az ajtó
előtt van s a szegény ember köel, házme-
stereknél, rendőrökönél, mindenkinél jelentkezik,
kiknek nem áll módjukban valamely meg-
kuczkóban meghuzódniok. Nálam is jelentke-
zik, nem azért miatha nem volna meleg
kuczkóm, hanem saját fantaziám miatt.

Valóban mit is bolyongnak ide-oda ezen
a puszta parton? A négysugáru lámpák fé-
nyesen világítanak, bár a szél beéjük fu és
a gázlángokat meglobogtatja. A fényben meg-
jelen a pompás palota sötét alakja, még kom-
morabb ablakaival. A vihar és köd mggtörök
a hatalom s üvegtáblán, a szél füttyöl és ordít
a Néva jég tetején. „Bim-bam!“ kondulnak a
barangok. Ezek a vár tempóm harangjai és
busau szóló minden egyes hangjuk mankóm
kopogásával a gránitlapon s beteg szívem
lúkteté-ével összeesik.

Be kell magam mutatnom az olvasónak:
En egy mankós lábu fiatal ember vagyok.
Talán azt mondjátok hogy Dickenst utáno-
zom. Emlékezetek Vág Szilasra, a falábu tu-
dósra „A mi közös barátunk regényben?“ —

Nem, én nem utánozom: én valóban egy
mankós lábu fiatal ember vagyok. De csak
rövid idő óta...

„Bim-bam! Bim-bam!“ szólnak a baran-
gok a szomorú „Uram segíts!“ kezdetén s
aztán még egyet szólnak, Csak még egyet!
Még hét óra hosszat tart a sötétség. Akkor
aztán eltűnik ez a sötét, nedves éjszaka s
helyet enged a szürkületnek. Haza menjek?
Nem tudom; egészen mindegy nekem. Alom
ugy sem jó szememre.

Tavaszzal is egész éjeket szerettem
eltölteni e parton. Hajh mi csoda esték voltak
ezek! Létezik-e ennél valami szebb? Ez nem
délnek gama illatos éjszakája szenvedélyes
sötét egével és nagy csillagaival, melyek az
embert tekintetükkel üldözik. Itt minden vi-
lágos és fényes: az egyszínű égbolt hideg és
szép, a levegő friss és metsző; az északi
fény megaranyozza északot, a Néva büszkén
és szabadon hömpölyög tova és c-endesen
paskolja a part köveit. És ezen a parton ál-
lok. És karomon egy lányka csüng... és
ez a lányka...

Hajh, tisztelt hölgyeim és uraim! Mink
is kezdem el nektek sebeimről beszélni? De
ilyen a szegény, ostoba emberi szív. Ha meg-
van sebezve, minden szemköztjövőt megállít,
elmondja keservét és könnyebbülést keres, de
nem talál, ez egészen természetes: kinek kell

egy rongyos foltozatlan kapeca? Mindenki
azon van, hogy odább rugja, amennyire csak
lehet.

Szívemnek még nem volt foltozásra
szüksége, a mint én ezen év tavaszán Maris-
kával megismerkedtem, aki bizonyára a világ
valamennyi Mariskája között a legjobb volt.
Epen ezen a parton ismerkedtem meg vele,
ahol tavál távolról sem volt oly hideg, mint
most. Akkor még valódi lábom, épen olyan,
mint a minő a másik, a bal. En egyáltalában
véve meglehetősen szép természetű voltam és
természetesen nem volt oly széjjel terpesztett
járásom, mint most... Tehát megismerked-
tem vele. Ez egyszerűen történt én mentem
a parton s ő ment a parton... (én
egyáltalában nem vagyok nőcsábító, azaz nem
is voltam nőcsábító, mert most mankóval! .
...) En nem tudom mi sarkalt engem, de én
megszólítottam, Mindenekelőtt arról beszél-
tem természetesen, hogy én nem tartozom
azon szemtelelnek közé stb. stb. Szelid ar-
czom (most orrom tövével vastag ránc van,
nagyon komor ráncz) megnyugtatta a leányt.
Elkísértem a hajós utczáig és addig a házig,
a melyben lakott. Öreg nagyanyjától tért
vissza, aki a „nyári kertnél“ lakott és akihez
minden este elszokott menni regényeket ol-
vasni fel neki. A szegény nagymama vak
volt.

alkalmával tapasztalt. Nos hát legilletékesebb helyről jött értesülésünk szerint az teljes en légből kapott sa valóságának meg nem felelő állítás, hogy főispánoknak a kormány 21.000 forintot küldött volna választási czélokra. Ezzel a kijelentéssel azonban legkevésbé sem akarjuk elejét venni a „Debreczen“ kilátásba helyezett teleplezésének. Csak tessék bátran elmondani a választások körül tapasztalt és revételeit — állunk elébe azoknak.

Közoktatásügyünk az elmúlt évben. Góf Csáky Albin miniszter jelentésének második kötete, mely az országgyűlés feloszlátása miatt nem kerülhetett a képviselőház elé, több érdekes adatot tartalmaz tanügyünk 1891-dik évi állapotáról. — A görögül nem tanulók száma a múlt tanév elején 30%-ra emelkedett; a görög pótló tanfolyamot a miniszter átmenetnek tekinti az egységes középiskolára. Kívánatos, hogy a szakemberek mentől tüzetesebben tanulmányozzák e kérdést. Kisvárosi gimnáziumoknál a miniszter elrendelte, hogy a tanítás gyakorlatibbá tétele végett, főképp az iparosokra való tekintetből, a rajztanításra több időt fordítsanak. A jelentés elismeréssel szól a középiskolai kiállításról és az országos tornaversenyéről. A községségi és felekezeti középiskolai tanárok nyugdíjintézetének első munkálatai már készen vannak. A múlt tanévvel egy teljes tanfolyam, 8 év végződött be a középiskolai törvény megalkotása óta. A középiskolák megtartott revíziója után 24 iskola kapta meg az első intést, 12 a másodikat is. Öt iskolafentartó átadta az államnak iskoláját, 48 iskola az államhoz fordult segélyért s 21 már meg is kapta. Eddig az összes segély 615.000 forint. Iskolai építkezés 70 történt, a mi 4 millió forintnál többbe került. — A könyvtárak 1.600.000 kötetet foglalnak magukban. — A középiskolák összes száma 183, — közülük gimnázium 151; reáliskola 32; tanár 3084 működik.

Képviselőválasztások.

Vasárnap csak két helyen volt választás Fiumében és Szentesen. Ez utóbbi városból, hol Törs Kálmán és Balogh János füg

getlenségiek közt folyt a harc, azt jelenti a táviró, hogy hasztalan volt a párt központi vezetésének beavatkozása Törs Kálmán mellett; a hetek óta sokat emelgetett Sima-féle párt győzött s Balogh Jánost 1152 szavazattal választották meg képviselőnek; Törs Kálmán, kire 144 szavazatot esett, utóbb vissza is lépett. Fiumében egyhangulag gr. Batthyány Tivadart választották meg, ki a szabadelvű párt híve.

Tegnap hétfőn Máramaros Szigeten Urányi Imre szabadelvűt, Huszton Szalayvsky Gyula államtitkárt, Salmezy és Babágyán Farkas Istvánt Brassóban Zay Adolfot és Kaiser Jánost Szegeden dr. Meltzl Oszkárt és Schreiber Frigyest egyhangulag képviselőkké választotta. Valamennyien a szabadelvűpárt hívei.

A képviselőválasztások öt elő napjának eddig ismert eredménye a következő: megválasztottak 232 s abadelvűpárti, 58 nemzeti, 76 függetlenségi, 18 48-as partii s 5 pártionkívüli képviselő.

Morzsák.

— A politika asztaláról. —

A új kultuszminiszter. Ha az ember ha agszik. A fény árnyas. Áldott frázisok. Választási orszakoskodások. Az igazságszolgáltatás. A kibukott Csatar.

Az öreg „Napló“ kabinetválságról cikkez. Okot válságra mint írja az adott, hogy az elkeresztelési ügyet Csáky nem kezelte úgy amint az Fehérvárynak tetszett volna, ennek a katonás nyitá u derék miniszternek.

Csofólatos, néha ezt a Fehérváryt milyen bizelgő jelzőkkel akarják kiengesztelni es rébe azért a sok nem bizelgő jelzőért, amely yel rendszerint el szokták halmozni.

Eg az hozzá, hogy szerintük kitört a válság, (bár egész komolyan magok sem mernek erről beszélni) s a kultuszminiszternek mennie kell. Utódjául a jó „Napló“ ugynevezett humorral Galimbertit — állítja oda.

Pedig hát tudnánk mi odaillőbbt is: Apponyi — mert hiszen ő az elkeresztelési politika nagy mestere — s így ott nagyon helyén lenne.

Valamelyik ellenzéki lap írja, hogy ha az ember haragszik s olyankor beszél, rendszerint nem lehet az embernek olyan kevés esze, hogy azt is el ne veszítse.

Csakugyan, jó is lesz most a sok ellen-

roubadurnak hallgatni. Mert okuk lehet dű-ösködni.

Fujja sok megválasztott szegény sackkingeni trombitás!

Rosszul van ez a földön elrendelve.

Hogy a számlákat fizetni is kell. —

Bizony rosszul. Milyen keserves dolog is lehet ez, mikor a dicsőség verőfényében sütkérező ajdosult honatyának rendre nyújtogatják az alkotmányos költségek szemmel látható feijegyzését.

Hja ez a fény első árnya. Azután jön majd a többi.

Es szóznak az ellenzéki közvélemény szócsöveivel: Ha most tisztán szabadon nyílvá nuhatott volna a nemzet akarata: a kormány-párt csuful bukkott volna.

Mintha bizony volna valami könnyebb dolog mint ilyen indokolatlan frázisokkal bizonyítani akarai.

Hiszen mi is elmondhatjuk, hogy ha a nemzet akarata szabadon nyilvánulhatott volna, még nagyobb eredményt mutathattunk volna fel, mint most.

Milyen áldottak is vagytok ti jó frázisok!

A választási erőszakoskodások vádja is állandóan a szabadelvűpártot szokta érni. Mert hiszen ellenfeleink olyan báránytermészetű esendes emberek, akik a vizet sem tudják zavarni.

Akaratlanul is az eszébe jut az embernek az Aesopus farkasa meg báránya. Különösen ha látja az ember, hogy még a bánffy lunyadi félig agyonvert szegény választási előköt is ök marik vádolni erőszakoskodással.

Vagy talán ott odaát azt értik a nép szabadon nyilvánított akarata alatt, ha a választási bizottságot agyba főbe verik, s a választási dskumentumokat megsemmisítik.

Különbben pardon hiszen ennek az ellenzéki szótárakban más neve van, ez a nép igazságszolgáltatása.

Természetesen csak akkor igazságszolgáltatás ha ellenzéki polgártársak cselekszik — ha esetleg (hogy egy szép költői ügyvédi műkifejezéssel éljek: föltéve, de meg nem engedve) a mieink cselekednék, akkor ez már „bérenczek égbekiáltó vad brutalitás“-a lenne.

tartottatok; aztán már unalmassá lett előtetek a lepke s ti széjjelnyomtatok ujjatokkal Hajh, könyörület s olvasóim! Bárcsak engem is megfojthatnátok ujjatokkal, hogy többé ne szenvednék!

Ritka leány volt Mariska. Amint a háborut kibírdették, egypár napig komoran és szótlanul járkált ide-oda, semmivel sem szórakoztathattam. „Hallja — mondja egyszer nekem derék ember ön?”

— Erről biztosíthatom, — feleltem én. Derék emberek szavakat tettel erősítik meg. On a háboru részén volt önnek vele kell mennie. — Osszeráncolta homlokát és kezecskéivel erősen megszorította kezemet.

En Mariskára néztem s komolyan mondtam: „Igen!”

— Ha visszajön, neje leszek, mondá ő a beszélőnél. Visszajönni! A könnyek elfojtottak, s majd hogy hangosan fel nem zokogtam. De erősen tartám magam és megleltem az erőt Mariskának felelni:

— „Ne feledje Mariska, derék emberek

— Szavukat tettel erősítik meg, — végzé be ő a mondatot.

Utóljára szorítottam szívemhez s a vonat kocsiába ugrottam.

Mariska végett mentem a harczba, de becsületesen is teljesítettem kötelességemet a hazáért. Bátran vonultam esőben és porban, hidegben és melegben Románián át s önmeg-

tagadva fogyasztottam a „csapat“ kenyereit. A mint az első össz ütközés volt a törökkel, nem voltam gyáva; ezért megkaptam a keresztet s kineveztek altisztnak. A mint a második összeütközés történt, valami csattant és én a földre rogtam. Nyögés, homály... Orvokok fehér köténynyel... Vértől habzó kezek... Irga mas nővérek... Levágott lábom a térdem aluli anyajegygyel... Mindez, mint egy álom tűnt el előttem. A szekerész-had igen egyszerű ágyaival s legszebb tisztelendő hölgyével elisietett s engem Péterváradra vitt.

Ha az ember, mint én a várost két lábom bagyja el és csak egy lábbal tér vissza, és egy kapezával a másik helyett, ez valami „hihetitek nekem.

É vittek az udvari kórházba; ez júniusban történt. Kértem, hogy üssék fel a cimtarban G... Mária címét és a jólküörtálló katona el is hozta azt nekem. Még mindig a hajós-utezában!... Irtam neki egy levelet, egy másodikat, harmadikat és nem kaptam feleletet.

Kedves olvasóm, elmondtam neked már mindent. Bizonyára még sem hiszsz nekem. A történet valószínűtlen is: holmi lovag s holmi vérszomjas áruló. „Mindig ugyanaz a régi regény!“ Erte mes olvasóm, igazságtalanul cselekszel, ha nem hiszsz nekem. Van nek még i'ly lovagok kivülem is...

Végre kaptam mankót s magam tudhat-

Az kimaradt, sirni a h elzokogni hon bővi No gyá, ha

— Kö

A g zárkövét, ujjáledés vös kéz e lyeket a régi kont lincsbe v sokakra lemét.

Hos szenvedés szellem,

czát a lépésre s kel és ve rek szem ban omlot homlokára a történet kor gazd odatpad kiknek je véres nyo csolták.

A t ső stádium olyan rég pia. A re sági világ fakadás r

Tegnap mak közö dések s esztendőre sülték, m lal magá csak kezd szövetség ideálja.

Hat naji nap ország, S

tam meg, Dro:chké tam, aztá Hogy rep Végre ele csengette nak; a v s én a hallgatné kon szala riska!

Ninc kona ül, lem végez hogy nag

Mindak nülég ma tak volta megtudta

Bold lenni. A „Azt aka jem? ki e leányt a

Elős szor... E nétek me hiszitek, valami jó

Az öreg sün: jó Csatár Zsigmond ur kimaradt. Ki fog most már műkönyveket sirni a honhaza állapotát fölött — s ki fogja elzokogni fájdalmát ősei fölött kik „ez áldott hon bővizű rétein legelészték.“

No Vásárhely ki tesz most már nagygyá, ha elejtetted a nagy Csatárt!

Julius.

1892. Február. 1.

— Közgazdasági tavaszunk kezdete. —

A gazdasági élet egy sivár korszakának zárkövét, a lenyűgözve tartott gazdasági erők újjáéledését jelenti ez a dátum. Mintegy büvös kéz érintésétől felnyílnak a korlátok, melyeket a szűklátókörűség és az önzés vont a régi kontinens legnépesebb országai köré, bilincsbe verve a vagyonosodás, a jólét sőt sokakra nézve a megélhetés mozgató szellemét.

Hosszu, nagyon hosszú, áldozatokban és szenvedésekben gazdag éveken át vitta a szellem, a szabadság szelleme, élet, halálharczát a rombolás démonával, míg lépésről lépésre sikerült azt viszaszorítania a könyvekkel és verítékekkel áztatott küzdőtérre. Azok a könyvek, melyeket az éhség sajtolt ki százezrek szeméből, s az a veríték, mely patakokban omlott az elszigazott munkás barázdálat homlokáról: örök szegényfoltot hagynak hátra a történet ama lapjain, melyekre a legújabb kor gazdasági krónikája fel van jegyezve. S odatapad a szegényfolt azok emlékére is, a kiknek jelszavuk a vas és vér volt, a kik a véres nyomot hátrahagyó bilincseket kovácsolták.

A tegnapi nappal a megvalósulás legelső stádiumába jutott, a miről még nem is olyan rég azt hittük, hogy csupán álom, utópia. A remény érzete hatja újra át a gazdasági világot; az ideai február elseje a rügy-fakadás napja a gazdasági életben.

Tegnap lépett hatályba a közép-európai hatalmak között megkötött kereskedelmi szerződés s a hármasszövetség államai tizenkét esztendőre oly gazdasági szövetséggé egyesültek, mely több mint százmillió lelket foglal magában. Ez a gazdasági szövetség még csak kezdete, de biztató kezdete annak a szövetségnek, mely a szabadkereskedelem ideálja.

Hat tarifa-szerződés lépett életbe a tegnapi nappal: Ausztria Magyarország, Németország, Svájc, Olaszország és Belgium kö-

zött. Ezzel egyidejűleg azonban más államok is élvezik — a legtöbb kedvezmény jogán a vámmérsékleteket. Ugy hogy csak két állam van ma Európában, mely teljesen izolálva van: — Oroszország és Portugál. Ezek magas vámsorompókkal zárkóztak el a többi Európától s visszautasítanak minden gazdasági szövetekezést más államokkal.

Amerika, mely nemrég kísérletet akart tenni a panamerikai vámszövetséggel, belátva a terekvésének hiu voltát, megtért a békés gazdasági politikára. Az Egyesült-Államok Németországgal már megegyezésre is jutottak. Franciaországgal most tárgyalnak s legközelebb a tárgyalások monarchiánkkal is megindulnak.

Apróságok.

— R u y B l a s t ó l . —

Debreczen mulat. Már idestova túl is vagyunk a farsang báljain. Az egyes pártok is megtánczoltatták már a pártvezéreket s most már a képviselőket tánczoltatják, már t. i. azokat, a kiknél előfordultak az — alkotmányos költségek.

Csak még egy nevezetesebb mozzanata van az ideai farsangnak: a k a r t o n b á l. A kereskedők alig győzik hozatni a sokd kartont a sok szép asszonynak és szerleánynak. A papák azt mondják, hogy bá csak mindig karton bált rendeznének, mert az kevésbe kerül, hanem — a mamák nemennének el a bálba.

T. i. úgy jön ki a dolog, hogy a leányok olcsóba kerülnek a bálban, de helyettük — a mamák teszik magukat nagy selyem díszbe s így a papa a mit megnyer a vámon, elveszti a réven.

*

No de azért mindenki ott lesz február 6-án a nőgyelet karton bálján, mert különben szép szemek villámai sujtának agyon. Remélhető, hogy az újságíró nem fogja használhatni ezt a stereotip kifejezést:

— Sokakat láttunk, a kik nem voltak ott.

Mert sz ilyenek aztán nem lesznek sehol is bocsánatot kérhetnek, hogy — születtek.

*

A választások a nélkül zajlottak le Debreczenben, hogy egy kis kravall előfordult volna.

rencsétlenségét egygyének elébe tennétek! Te nem hiszesz nekem okos olvasóm. Ne tedd kérlek! Isten veled!

*

Tegnap volt a menyegző: én vőfély voltam és kötelességemet büszkén teljesítém a szertartásnál, mely az én legdrágább kincsemet adta át egy másiknak. Mariska néha félénken tekintett át felém s férje zavart figyelmében részesített. Vigan voltak a lakodalmon, volt champagne s a német rokonok „hoch“-ot kiáltottak és engem „orosz hősnék“ neveztek. Mariska és férje lutheránusok.

— Ugy, ugy! — kiáltja az elmés olvasó — ide pottyant be ön, hős uram! Minek tette Mariskát lutheránussá? Csupán azért, mert a görög-egyesültek decemberben nem házasodhatnak! Ez az egész, és az ön egész meséje — pusztá találmány!

Gondolj, amit akarsz, okos olvasóm; nekem mindegy. De ha te velem a decemberi estén kimentél volna a Néva partjára s velem együtt a vihart és a harangokat s mankóm kopogását hallottad volna, ha érezted volna mi megy végbe a téli éjszakákon lolkemben, binnél nekem...

„Bim bam! Bim bam!“ Az óra négyet üt. Ideje, hogy haza menjek s a magányos hideg ágyra dőljek és elaludjam. Jó éjszakát, olvasóm!

De igen, egy rendőr, a ki felöntött a garatra, püffölni kezdte a gyerekeket a Czegléd-utcán. Eppen arra megy V é g h Gyula alkapitány és ráivall:

— Mit csinál kend?

— Instám, ezek a kölykek nagyon kiabálnak, hogy éljen.

— Hát mi köze magának ahhoz?

— Nagyon sérti a fületem.

— Süsse meg kend a fület, ha elromlik, kérjen a várostól mást, de ne akadályozza meg, hogy bárki is „legszentebb politikai jogaival éljen“

— De kérem, ezek a gyerekek mindig azt mondják, hogy éljen, de azt soha se mondják, hogy — mi b ö l é l j e n ?

— Ha még egyszer beavatkozik kend, magát mint rendőrt bevitetem.

A rendőr szélylyel néz és így szól:

— Mán nem tudom kivel vitetne be a tekintetes kapitány ur, ha csak én magam be nem kísérem magamat.

Mert csakugyan tény, hogy még rendőrök sem mutatkoztak semerre s csak akkor tűntek elő, ha szükség volt rájuk.

Ez nagyon tapintatos intézkedés volt a hatóság részéről és nagyban járult shhoz, hogy Debreczenben olyan csendesen folyt le a választás.

*

Bakonyi Samu drt azzal szokták vigasztalni, hogy „nagyon szépen bukott.“

— Bárcsak csunyán — meg lettem volna választva! szokta mondani Bakonyi.

Egy ily „szép bukásra“ megint kilátása van a derék jelöltnek, mert mint hallszik, Szoboszlón Polónyi helyett vagy őt, vagy pedig Hermann Ottót lépteti fel a függetlenségi párt.

*

Az idő csak nagy ellensége Szikszay-nak, meg az újságíróknak. Valahányszor nekidurálták magukat a lapok, hogy írjanak a „jégről“ és megis irták a „vidám korcsolyázást“, a jég — menten elolvadt, mire az újdonságot olvasni kezdték.

De mégis legfurcsábban áll az idővel Szikszay, mert ha nincsen fagy, ő éppen akkor — fagy be.

Irodalom.

M á n d o k y: „E m l é k l a p o k“.

(V.) Mándoky Bélától, a magyar vidéki színész e derék veteránjától „Emléklapok a magyar vidéki színészek életéből 1860-tól 1894-ig“ czimmal egy kötet apró történet, rajz és adoma jelent meg a „Debreczeni Ellenőr“ nyomdáján kiadásában.

Mándoky élete javát Debreczenben élte le, s itt érte el legszebb színészi sikereit is, ez a közönség ismerte fel először, s ez szerette meg azután, s tartott ki e szeretetében mellette mindvégig. Mándokyt sok, kedves szép emlékezés kötheti Debreczenhez, ahol a színésztől való végleges visszavonulása óta állandóan tartózkodik is.

Mándoky tartalmas, 148 lapra terjedő művét a debreczeni és nagyváradai közönségnek ajánlotta s mint előszavában kijelenti műve megírására két indok vezette, az egyik az, hogy még egyszer felelevenítse azoknak a jeles művészeknek és művésznőknek emléket, a kik egy évtizeden át annyi élvezetes estét szereztek a debreczeni s nagyváradai közönségnek; a másik pedig az, hogy az ifju nemzedék ismerje meg a vidéki színész egykor kimagasló büszkeségeit — kiknek emléke fenntartásához ez a kis könyv is sokban hozzájárul.

A könyv érdekesen s kellemes közvetlenséggel elmondott visszaemlékezései mindvégig lekötik az olvasó figyelmét. A könyv első fejezetében a debreczeni színház történetét vázolja a szerző, 1865-től 1891-ig terjedő időszakában — a többi fejezetekben pedig Rónai, Együd, Hubainé, Zöldi, Szabó, Molnárné, Bodorffy, Dózsa, Rónainé és Philipovich életrajzi adatait s működésük rajzát

tam meg, mi Mariska hallgatásának oka. — Drochkébe*) ültem s a hajós-utczába hajtatam, aztán a hosszú lépcsőn feibiczigtem. Hogy repültem fel ezen nyolcz hónap előtt! Végre elértem az ajtóig. Hallgatag szívvel csengettem. Az ajtó megett léptek hallatszának; a vén szobaleány Anditia kinyitja azt, s én annélkül, hogy örvendő felkiáltásaira hallgatnék, (no már a mint különböző lábakon szaladni lehet), szaladok a terembe. Mariska!

Nincs egyedül, mellette egy távoli rokona ül, nagyon szép fiatal ember, a ki velem végezte az egyetemet és arra számított hogy nagyon jó állást kap.

Mindketten gyöngéden üdvözöltek (valószínűleg mankóm miatt), de mindketten zavartak voltak. Egy negyedórával később mindent megtudtam.

Boldogságuknak nem akartam akadályt lenni. A ravasz olvasó csintalanul mosolyog. „Azt akarja talán, hogy ezt a mesét elhiggyem? ki engedti át jóakarattal a szeretett leányt a legelső semmiháznak?“

Először is nem semmiházi ember másodszor... Hozhatnék fel mást is, de nem értenék meg... Nem értenék meg, mert nem hiszitek, hogy a mi időnkben is akad még valami jó és igazságos. Ti három ember sze-

*) Az oroszoknál használatos könnyű szekér.
Eörd.

állítja élénk mulatságos, élénk előadásban, eleven színezéssel.

A Rónairól írott fejezetben közli a Rád! Ödön által tartott meghatóan szép emlékszedet is. Együdt Rutziné emlékei után felidézi Mándoky a népszerű Zöldi emléket, felélevenítve életéből egy vele Miskolcra 1840-ben történt jellemző adomát is.

Zöldi Miskolcra írja Mándoky — a 40 es évek közepe táján a „Notre dame“ harangzóban a vérbirát játszotta. Zöldi akkor egy becsületes csizmadianál lakott, a ki a szállásdíj fejében kisírta-ritta magát a teatrumban. Mikor a becsületes csizmadia meglátta a színpadon lakóját, nem akarta elhinni, hogy az Zöldi.

— Nem hiszem anyjukom hogy Miklós ur volna az a kegyetlen szívű gazember, a ki azt az ártatlan leánykát halálra ítéli.

— Bizony apjukom ő az — felelt a majsztranné — már néhány napja rosba törte otthon a fejét — mikor a rollát tanulja úgy elforgatta a szemét,

— No ha olyan istentől elfordult emberfia, meg nem tűröm a házamnál. Még ma este kiteszem a ládáját, hadd menjen, a merre lát.

S úgy is lett s be nem ocszította. Hiába rimánkodott Zöldi hazatérve az ablak alatt, hiába magyarázta, hogy az egész e-ak játék volt.

— Dejszen üsse meg a kő az olyan játékot, hol egy ártatlan leánykát halálra ítélnek — mondá s becsapta az ablakot.

Bizony vendéglőben kellett szegény Zöldinek a jó játékkért meghágni.

A Debreczenben született Szabó József-ről, s ennek Havival együtt alakított társulatáról is sok érdekes dolgot mond a jellegzetes színészadomák leleményes s kedves humoru mesélője — majd Molnár, Bodorfi, Dózsa, Rónainé, s Philippovich életét s ezeknek színészi egyéniségét domborítja ki eleven iszinekekkel. Könyve végén pedig egy pár józsi színész adomát eleveníti fel.

Többek közt azt is, mely vele történt meg itt Debreczenben 1889-ben, s melyet éppen a Debreczeni Ellenőr „Julius“-a irt meg az öreg urról először — s ennek a révén járta be az ország majd minden lapját.

Az anekdotát különben a szerző következőképen írja meg:

1889-ben Debreczenben „Bukov“ ot adták népeledésül. Somló rendezte. Azelőtt Mándoky Mindig Lázár Imrét, a hős székelyt játszotta. Most az intrikus Bukovot osztotta ki neki Somló. Az öreg nem akart ilyen szereppel elválni a közönségtől. De Somló nem engedette, akkor az öreg csak azt kötötte ki magának, hogy úgy játszassa el szerepét, a hogy ő akarja.

Péchy Kálmán társulatunk ifju szerelmese játszotta József császárt. Neki kellett volna a harmadik felvonásban az öreg melőlől leszakítani minden rendjelet. A főpróbán Péchy tréfálódzott az öreggel: „Aztán Bácsa bácsi jó előre álljon este, ha letépek reudjeleit, hogy mindenki lássa!

Nem lesz abból öcsém semmi. S nem is lett, mert az öreg lefőzte József császárt s Somlót egyaránt.

Mikor József császár felolvasta Bukovnak az íteletet, Mándoky nagyot sóhajt s ki-megy a színpadról és meg sem áll hazáig. Mikor Péchy nagy pathosszal neki készült hogy letépje az érdemjeleket, hült helye volt csak Bukovnak.

— Hol van Bukov? kérdé Cattaro ez-redestől.

— E'ment.

— Hozza vissza.

Hogy vissza nem hozták, a közönség észrevette a csinyt s ugyancsak kaczagott, tapsolt. Hivta ő is Bukovot, de akkor sem jelent meg...

A mulatságos részekben gazdag, s amellet művészettörténeti szempontból is érdekes művet, mely sikerült arcképeit is tartalmazza azoknak a jeleseknek, kikről a könyv szól s így azokat írásban és képen is bemutatja hisz-zük hogy a közönség teljes méltánnyal fogja fogadni.

Helyi hírek.

— Az épülő Debreczen. Az ideu, amint már egyszer jeleztünk Debreczenben magánosok részéről is élénk lesz az építkezési kedv. A mérnöki hivatalhoz már is számos kérvényt nyújtottak be építési engedélyért. Még pedig utcái földszintes lakóház építéséért: Biczó Gyula 105 h. sz. Polgári András 469 h. sz. Kovács József 2330 h. sz. Fehér Ferencz 706 h. sz. Buday János 2663 h. sz. Peleskey József 354 h. sz. Ezekben épül összesen 18 szoba, konyha kamara és egyéb mellékhelyiségeken kívül; udvari lakóház építése engedélyezéséért folyamodtak: Kaz a József 3259 h. sz. Polgári András 469 h. sz. Balogh Péter 1932 h. sz. Szikszay Lajos 2209 h. sz. Németh József 2000 h. sz. Ezekben épül összesen 14 szoba lakóház átalakításra kért engedélyt C. obai Péter 1986 h. sz. a.; — mé lék épületekkért két folyamodvány ékezett.

— A debreczeni f. abonyi vasut kisajátítási költségei. A debreczeni-f. abonyi ohat-polgári helyiérdekű vasut 93 kilométert tévő fővonalához szükséges területek (összesen 4822 hold) kisajátítási 155050 frtba került. — Kilométerenként esik 1582 frt. kisajátítási költség. — A fenti összeg részletenként következőleg oszlik meg; telekfölvételek, tervek a pálya által elfoglalt területek fölvétele, a számlálási művelet elkészítése 12740 frt, jogügyi munkálatok, becslések, bizottsági költségek, telekkönyvi átírások 11760 frt, 12 hold kert beváltása 9600 frt, 165 hold számlóföld beváltása 57750 frt (egység ár 350 frt) 160 hold legaló beváltása 48000 frt (egy ségár 160 frt.) 5-2 hold; erdő beváltása 520 frt; kártérítések 5880 frt; házak és tüzbiztos befedése 5000 frt, határkövek beszerzése és elhelyezése 4800 frt.

— Esküvő. Pényes esküvő volt szombatan d. u. Ekkor vevette oltáá elé H a n k e Ádám gr. Zichy Ernő uradalmi gazdatiszta Z a k r i á s Erzsike kisasszonyt, Hanke Leó nyugalmazott városi tanácsos gyámleányát Násznagyok voltak: Dobozy Ede és Torday Gábor urak, nyoszoló asszonyok: özv. Nagy Lajosné Dobozy Erzsébet és Dobozy Edéné urnők, nyoszolyó leányok: Dobozy Sarolta és Dobozy Clementine kisasszonyok, vőfélyek: Zakariás Gyula és Kosztinek Antal urak Az esküvőt Hanke Leó vendégszerető házána! gazdag nászszalkoma követte, melyen számozan felköszöntötték a boldog ifju párt.

— A közbághid építése biztosítására pár hét múlva kifogja hirdetni az építési árlejtést a városi tanács; — így az építés még oly időben megkezdhető, hogy a vállalkozó, vagy vállalkozók öszre azt be is fejezhessék.

— Majdnem agyonütötte. Pár nappal ezelőtt a darabos-utcán nagy szerencsétlenséget okozott egy 18 éves fiu subanczkodása. Egy kutya feküdt az utcán s egy Telky József nevű subanc meg akarta dobni. — Szembe jött László István 8 éves kis leánya Róza és a nagy kő n m a kutyát, de a kis leányt találta a fején, balszemét csaknem kiütve. — A kis leány öszserogyott, a subancz pedig elmenekült. — A gyermeket felszedték az utcáról és súlyos sérülésével haza szállították. — Az ápoló orvos állítása szerint a leány aligha el nem vesztí a bal szemét. László uram csak az orvos „vizium reportját várja, és aztán bünyenyítő feljelentést tesz a subancz ellen; a ki azt állítja, hogy ő a kutyát akarta leütni. László István az esetet a kapitányi hivatalnak is bejelentette.

— Ablakbeverő A Hatvan-utcán egy részeg ember beverte a Kramer-féle vendéglő ablakait a mult éjjel. Elfogták és a kihágási bíróság elé állították

— Debreczen város a Wesselényi szoborra. Szilágy vármegye mozgalmat indított meg, hogy a nagy nevű báró Wesselényi Miklósnak szobrát emeljen kegyelete. E célból lelkes felhívást intézett Debreczen város közönségéhez. A jog és pénzügyi bizottság javasolja, hogy Debreczen város 100 frttal

járuljon a költségekhez. A közgyűlés bizonyára megzavazza ezt a küönben is nem nagy összeget.

— Választási történetek. Megtörtént mind a kettő.

Egyik ezivis jön a tanyáról, a másik pedig a szavazási urnától. Találkoznak.

— No sógor, hát ki a követ, kire szavazott kend?

— En bizony valami Samu zsidóra. Azt mondják nagyosa derék ember...

Egy másik ezivisnek kegyetlenül magyarázzák, hogy Bakonyira kell szavazni. De sehogy se fért a f-jébe. Fél órai taualás után azt mondta, hogy most már kész. Hanem az urna előtt tréma fogta el, a nevet elefejtette. Nagynehezen eszébe jutott a név két első betűje: Ba.

— Baldácsi! kiáltja oda nagy örömmel a választási elnöknek. (Hajdan Baldácsi báró képviselte ezt a kerületet.)

Persze a szavazata érvénytelen lett

— Don Pedro császár Debreczenben. Az igaz, hogy a jó brazilai császár, a kit trónjától megfosztottak, már rég elköltözött egy jobb hazába, de azért a rendőrség elfogta őt a vasuti állomáson a mult éjjel. A peron előtt egy éppen olyan arc u öreg ember álldogált, mint a hogy don Pedro arcképe ismeretes. A rendőrség utána nézett s kisült, hogy a császárhoz hasonló ember nem más, mint egy 66 éves péksegéd, a ki Debreczenben csavarog. A magas hasonlatosság nem tudta őt megmenteni attól, hogy el ne toloncolják illetékességi helyére.

— Szeszélyes tél ez a mostani. A képviselőválasztások első napján 8-10 fokos hidegben dideregtek a tisztelt polgártársak, pénteken éjjel is még országszerte nagy havazó viharok dúltak, szombaton pedig egyszerre olyat fordult az időjárás, mintha egyszerre márciusba esőppentünk volna. Nyájas nap sugarak melegétől megindult a hóolvadás, megkimélvén részben Debreczen városnak azt az ötszáz forintját; melyet a tanács hóhordás végett Boczkó Sámuel rendőrfőkapitány rendelkezése alá bocsátott. Most már loes-pocsban gázolunk, ami ellen a kalucsi se védi a gavallérok parketthez szokott cipőit.

— Betöréses lopás-Mike-Pércsen. A mult hó végén Nemes László miképercsi gazdag ember házába betörték és a komótja fiókiából 800 forintot elloptak. A debreczeni esendőrs már másnap kipuhította és letratóztatta a tetteseket Gali József és Kovács Lúdia személyében. Az elloptott pénzből 770 frt 63 krt találtatott meg náluk, melyet menten elko-boztak.

— A jog és pénzügyi bizottság ülése. A jog és pénzügyi bizottság tegnapi ülést tartott, melyen néhány, a február 11-dikére kitűzött közgyűlés tárgysorozatába felveendő ügyet tárgyalt; legfontosabb ezek között a törvényhatósági bizottsági tagok számának újból megállapítása a következő 10 évre a 1891. évi népszámlálás alapján. A bizottság javaslatáról lapunk más helyén közlünk tudósítást

— Egyeki vagyonbiztonság. Fridman Sámuel egyeki lakosnak, lakóháza folyosóján elhelyezett hombarját a napokban feltörték és abból több hectoliter morzsolt tengerit elemeltek. Az egyeki esendőrs díszéretre méltó buzgalommal pár nap alatt kinyomozta és elfogta a tetteseket Bodi Ferencz és Kereki József egyeki lakosok személyében s az elloptott tengerit náluk megtalálták.

— Mit álmodott? Tudják-e önök, mit álmodott a mult éjjel Pásztor József uram szabó mester uram? Ne találgassák, mert még ki nem találják találni. Megmondom én. Azt álmodt, hogy ő egy oroszlan. Történt pedig ez az álom egy koresmában egy-két kilencz kila borocska mellett. Pásztor József uram reá jövőn, hogy ő egy alvó oroszlan, gondolkozni kezdett, hogy mi is tulajdonképen az ő főfő tulajdonsága, mint oroszlan? Rájött, hogy kettő: először is összemarazangolni mindenkit, a ki a karmai ügyébe esik. Nem, ez nem jó tulajdonság, mert há ha vissza találják marczangolni a marczangolást? Erről

tehát lem...

sz állato...

is ne leg...

végre ma...

mértföld...

tor uram...

sát. Kiro...

gától a n...

iczi oros...

tudéje b...

birta ám...

nehezen...

tán lön...

Pásztor...

akkor ke...

Ime tehá...

lán voltá...

ketrecbe...

rázta me...

olyan n...

és egere...

csos is...

uram mé...

egy alvó...

onnan sz...

bíróság...

—

v nyható...

vény ért...

mindenk...

alapján...

összeírás...

pedig vá...

összeírás...

gári níp...

szám szol...

számának...

pénzügyi...

ügygyel...

les elibe...

tartalmaz...

január 1...

tandó me...

112 pedig...

lélekre ju...

lasztóker...

körülmen...

selő vála...

zéké szer...

letben se...

podás sze...

1887-ben...

let 6 sá...

képviselő...

szertint v...

a II. k. l...

(Csapó u...

490, az

ben (Piac...

szertint m...

zottsági t...

32 s-á ér...

tagok fel...

kilép s a...

let lehető...

tagot vál...

tas alá e...

a törvény...

nyított a...

esik: a I...

beosztand...

az I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

zottsági t...

— E

küszik ezi...

tetem újd...

lásu debr...

rok közé

„En N. n...

Fin, Sze...

s á g hon...

tól a vár...

gadni: a

által köz...

tehát lemondott. No de az oroszán nem azért az állatok királya, hogy más jó tulajdonsága is ne legyen. Gondolkozott, gondolkozott és végre megtalálta. Az oroszán úgy ordít, hogy mértföldekre elhallik. Ez az, kiáltott fel Pásztor uram s ebben találta fel főbb élethivatását. Kirohant az utcára s a város egyik végétől a másikig ordított, de úgy, hogy az izraeli oroszán is tanu hatott volna tőle. Az ő tüdéje birta volna még tovább is, de nem bírta ám a rendőrök füle, Pásztor uram t nagy nehezen lefűlélték és bevitték oda, a hol aztán lön egy akol és egy Pásztor. A mint Pásztor uram a börtön rontélyait meglátta, akkor kezdte csak magát elemében érezni. — Ime tehát az emberek elismerték az ő oroszán voltát s mint szokták az ilyen állatokat: ketrecbe zárták. Pásztor uram kedvtelve rázta meg a vasrácsozatot és ordított egy olyan nagyot, hogy a városbázi patkányok és egerek mind időntent szűltek. Maga a kulcsos is majdnem szentül kukorékol. Pásztor uram még egy i zonyut bömbölte aztán mint egy alvó oroszán omlott le a prieszre s onnan szedték fel másnap, hogy a kihágási bíróság elé állítsák.

— **A város-atyák szaporodása.** A törvényhatósági bizottsági tagok száma a törvény értelmében 10 évre állapítandó meg mindenkor az előző népszámlálás eredménye alapján. — Debreczenben az 1880 diki népszámlálás után 1886-ban határozták, mátkifélet pedig választottak képezték. A tavalyi népszámlálás kerek számmal 57000 főnyi polgári népességet talált Debreczenben. Ez a szám szolgál tehát a bizottsági tagok új létszámának meghatározásánál alapul. A jog- és pénzügyi bizottság tegnap foglalkozott ezen ügygyel s a febr. 11-dikére kitűzött közgyűlés elibe terjesztendő javaslata következőket tartalmazza: A bizottsági tagok száma 1893 január 1-től terjedő 10 évre 224-ben állapítandó meg ezek közül 112 főtől adófizető, 112 pedig választott. Átlagosan minden 254 lélekre jut 1—1 bizottsági tag. Szerk.) A választókerületek beosztása, tekintettel azon körülményre, hogy az országgyűlési képviselő választóknak 1892-re érvényes névjegyzéke szerint a választók száma egyik kerületben sem éri el a 600-t — azon megállapodás szerint volna meghagyandó, mely az 1887-ben keletkezett szervezett szabályrendelet 6 §-ában foglaltatik. — Az orsz. gyűlési képviselő választóknak 1892-re érvényes névjegyzék szerint van az I. kerületben (Hatvan u.) 390 a II. k. ben (Péterfia.) 404, a III. k. ben (Csapó u.) 318, a IV. k. ben (Czepléd u.) 490, az V. k. ben (Varga u.) 570, a VI. k. ben (Piacz u.) 588, összesen 2769 választó e szerint minden 24 választóra esnek 1—1 bizottsági tag. — Mivel az 1886. XXI. t. cz. 32 §-a értelmében a megválasztandó bizottsági tagok fele része öt év múlva sorshuzás utján kilép s a 30 §-a szerint minden választókerület lehetőleg páros számban annyi bizottsági tagot választ; amennyi a bizottságnak választás alá eső tagjaiból a kerületek választóinak a törvényhatóság összes választóihoz viszonyított aránya szerint az egyes kerületekre esik: a 112 választott választotttag így volna beosztandó:

az I. kerület (Hatvan u.) választ	16.
II. " " (Péterfia u.) " "	16.
III. " " (Csapó u.) " "	12.
IV. " " (Czepléd u.) " "	20.
V. " " (Varga u.) " "	24.
VI. " " (Czepléd u.) " "	24.
összesen	112. bi-

zottsági tagot.

— **Egy zsidó ki a Szent-Háromságra esküszik** ezim alatt egyik helyi lap azt a hihetetlen hírdőnyt közli, hogy egy zsidó vallású debreczeni lakos, aki az okleveles polgárok közé felvétetett, ilyen esküt mondott el: „En N. N. esküszöm az élő Istenre, ki Atya, Fiú, Szent, t e l j e s S z e n t H á r o m s á g h o g y . . .“ stb. Az okleveles polgárok tól a városi főjegyző szokta az esküt elfogadni: a főjegyző ur azonban a helyi lap által közölt esetről semmit sem tud. Ha zsidó

vallású vétetik fel az okleveles polgárok sorába, azzal csak az „egy élő Istenre“ hivatkozással mondatják el az eskümintát.

— **Zsidóvallás repozíciója a debreczeni hitközségnél.** A debreczeni hitközség újonnan választott elnöke F e i s c h l Károly vasárnap elnökölt először a most alakított képviselő-testület gyűlésén, melyen tejes számmal jelentek meg a tagok. A közgyűlés legelső tárgya a zsidóságot sőt az összes magyar közvéleményt olyan erősen foglalkoztató fontos kérdés: a z s i d ó v a l l á s egyenjogosítása volt, mely az e tárgyban országsszerte kibocsátott körlevél alakjában került a képviselő testület tanácskozási asztalára. — A közgyűlés egyhangulag kimondotta, hogy csatlakozik a mozgalomhoz és azt teljes erejével támogatni fogja.

— **A guti vadásztársaság,** mely évek óta bérelt Debreczen várostól a Gutti erdőben a vadászati jogot s tetemes áldozattal megszaporította ott az őz állományt kérvényt intézett a városhoz, a bérlet meghosszabbítása iránt. A jog- és pénzügyi bizottság javasolja a bérlet meghosszabbítását.

— **Uj előjáróság.** A debreczeni izr. hitközség képviselőtestülete a 8 tagu előjáróságot következő urakból alakította meg: Biedermann Ignác, Falk Lajos, Fleischmann. Mór, Hidveger Mihály, Katz Jakab, Kohn Adolf, Lichtschein Sámuel és Weisz Lévi.

— **Izraelita iskola építése.** A debreczeni izraelita hitközség képviselőtestülete vasárnap tartott közgyűlésében nagy lépéssel vitte közelebb a megvalósuláshoz a hitközség azt a meleg buzgósággal ápoltt vágyát, hogy ez időszereint bérelt házakban elhelyezett négy osztályu fiú, és hat osztályu leányiskolája számára a kor minden igényének megfelelő díszes állandó otthont építhessen. Telek vásárlására és tervezetek beszerzésére ugyanis Feischl Károly elnöklöte alatt bizottságot alakított, mely sietni fog feladatának mielőbb és jól megfelelni. A hitközség iskola építésre már mintegy 18000 frt, alappal rendelkezik. De ez még távolról sem elegendő az építkezésre. Számít azonban a hitközség nem csak saját tagjainak áldozatkészségére, hanem a nemes városra is, mely a feltezeteket tanügyi törekvéseikben mindig bőkezűleg szokta támogatni.

— **Számonekérőszék** ülésezett ma délelőtt és délután a városbázán gróf Dégenfeld József főispán elnöklöte alatt. A törvényhatósági bizottság részéről Armós Bálint és Toby István urak voltak jelen; rajtok kívül az előadók. Mint halljuk ügy hátrány aránylag kevés van.

— **Szomorú jövődölés.** A kath. egyház ma ünnepli Gyertyaszentelő Boldoz Asszony ünnepét. — Régi latin közmondás maradt fenn tapasztalt öreg emberek szájából erre a napra; szőlő pedig magyarul eképen:

„Ha fénylik gyertya szentelő
Az iziket is vedd elő“

Ami azt teszi, hogyha ezen a napon kisüt a nap, hosszú telet várhatunk; sokáig nem lehet legelőre hajtani a jószágot. Ma elmondható a régi jövődölés; de vajha rossz prófétaik lennének.

— **H. Szoboszlón** Sary Rebeka asszony 100 forintot hagyományozott az ottani ey. ref. egyháznak új harang beszerzésére.

— **A debreczeni gazdasági egyesület** tagjai fő kéretnek, hogy február 3-án d. u. 3 órakor, a városbáza nagy tanács termében, a Hortobágyon rendezni szándékolt jubiláris ünnepély tárgyában, a gazdasági és intéző bizottsággal együttesen tartandó értekezletre megjelenni sziveskedjenek. Személyre szóló meghívók nem küldetnek szét. Az elnökség.

— **Elveszt** szombaton a színházból jöve egy antik arany karperecz; a becsületes megtaláló 10 frt jutalomban részesül a II. kerületi kapitányságnál át-zolgáltatja.

— **A helybeli iparoskör** által január 31-én a „Bika“ szálloda disztermében rendezett tánczvigalom alkalmával a pénztárnál következő felülfizetések folytak be: Fehér Herman

ur 20 frt, Berger Jenő, Gréh Mihály urak 5—5 frtot; Dr. Bakos Imre ur 4 forintot; Horváth János ur 3 frtot; Bisutka Gábor, Dr. Király Ferencz, Laczka László, Serli Ede, Weisz Izidor urak 2—2 frtot; Balogh József, Blattner Béla, Döre Ferencz, Eles József, Emerich Arnold, Gyulai Endre, Heller József, Lám Sándor, Martinyi Lajos, Matosics Józsefné, Molnár Ferencz, Molnár Györgyné, Molnár László, Nagy Lajos, Nagy Péter, Nagy Péter, Niházy Gusztáv, N. N., Piros Béla, Proch Hugó, Riesz Henrik, Rosenberg József, Róth János, Jobbágy Imre, Jóna Dániel, Véber Izidor urak 1—1 frt. Barta János, Kiss Miklós, Telki Mátyásné, Sánta Balázs urak 50—50 frt N. N. ur 40 kr. Összesen 75 frt 40 kr.

— **Uj ref. templom B-Újvároson** A bal-mazujvárosi német ref. egyház elhatározta, hogy több mint 100 éves roskadozó templom helyett új templomot épített, s erre 20000 frtot meg is szavazott. A terveket és költségvetés Berger Jenő debreczeni fiatal építész már elkészítette. Ha ezek szerint építkeznek a b. újvárosi egyház csinos kis templomhoz fog jutni.

Tájékoztató.

A királyi táblán hivatalos órák a segéd és kezelő hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartanak. — Az igtató, kiadó hivatal és az inattár a felelőnek felvilágosításokat ad hétköznapiokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnapon ként, d. e. 10-től 12-ig.

Színházban előadások naponta péntek kivételével kezdődnek este 7 órakor.

Nagy sétatangverseny vasárnap és ünnepnapokon d. u. 4 órakor a „Margit fürdő“ nagytermében.

Febr. 6. A kőműves iparosok bálja a Margitfürdőben.

Febr. 20. Kereskedő ifjak önképző egylerének 25 éves jubileuma.

Febr. 21. Kereskedő ifjak jubiláris tanzestélye a Bikában.

Febr. 10. A eszmadia ifjuság bálja a Margit fürdőben.

Febr. 25. Zártkörű thea estély a Margitfürdőben.

Febr. 26. Pinczér ifjuság bálja a Margitfürdő disztermében.

Febr. 27. Függetlenségi bál a Margit fürdőben.

Vegyes hírek.

* **Érdekes orvosi kérdésre** tette figyelmessé a párisi „Matin“ a francia orvosokat: „Gyógyíthatatlan betegnek szabad-e az életét megrövidíteni?“ — C h a r c z o t t a: nár erre a kérdésre azt felelte, hogy a teendő mindig a helyzettől függ. Gyógyíthatatlan rákbeteg, agóniájában iszonyu szenvedést áll ki s maga könyörög, hogy öljék meg. Ilyen esetben Charcot nem áttalaná a morfiom adagot megkétszerezni, legalább a szegény szenvedőnek csöndes volna amugy is biztos kimúlása — P o i r i e r orvos embertársi kötelességnek tartja, hogy annyira nyújtsa az életet, amennyire csak módjában van a tudománynak. — P e a u sebész a kérdéssel szemben arra hivatkozik, hogy az orvosnak nem adatott jog a kivégzésre; az orvos nem lóhér, hogy betegének életét megrövidítse. — Végül R e n a n, akit szintén megkérdeztek, így felelt: Az orvosnak mindent meg kell tennie, hogy meghosszabbítsa az életet, és semmi olyat nem szabad elkövetnie, amivel azt megrövidíthetné. A beteg halálának siettetése a gyilkossággal azonos . . . Gaillardot francia orvostól. Hedjszban azt kérdezte Ibrahim pasa, aki ellenfeleivel sehozyssem tudott elbánni, hogy nem tud-e valami mérget, a melylyel a forrásokat meg lehetne mérgezni? — „Valóban, fenség — felelt az orvos —

ismerek mérgeket, de arra a célra csupán hogy embertársaimat gyógyítsam és nem arra, hogy megöljem őket. Sőt ha megmérgezett ellenségei közül utamba kerülne valaki orvosi kötelességem az volna, hogy mindent elkövessek megmentésére."

* **Képviselő akarata ellenére.** A választási kritikákban aligha van párja annak, hogyan lett képviselővé ifj. Sturmman György a m. kerestési kerületben. Majthényi Ádám már 8 éve, hogy ezen kerület képviselője s bizonyára most is az lenne, ha pártvezérei tapintatosan járnak el s ő maga kevésbé elbizakodott. A volt képviselő kerületét soha be nem utazta s programbeszédet és beszámolót csak a központban tartott. Vidéki választóit semmibe sem vette mivel kerületét a kormánypárttól nem féltette s bizott abban is, hogy hasonló elvű programmal nem lépnek föl ellene. De a vidéki, különösen a gelei választók fut-fút megmozdították, hogy más jelöltet kaphassanak s így szóztották fel, id. Sturmman Györgyöt, hogy fia fogadná el a jelöltséget. Az apa kiterő választ adott és utóbb fia nevében v i s z a u t a s i t o t t a a jelöltséget azzal, hogy Majthényival a személyes barátságot megszakítani nem akarja. A megsértett gei választók azonban nem nyugodtak, hanem kutattak tovább jelölt után, sőt két előrelmes zsidó polgártársat togdattak felszerezésükre, de a kutatásnak nem volt sikere s a Majthényi-párt a választás előestéjén nyugodtan hajta le fejét. De nem úgy a jelölt nélkül maradt párt. Miután már más utjak nem volt, ifj. Sturmman Györgyöt önkényesen léptették fel a választás reggelén, s a mit táján három heti kereskedés sem tudott volna megtenni, megtette egy ismeretlen név egy ismerős, de nem szerettett név ellen s a hevenyében feléptetett — nem is fellépett Sturmman György 441 szótöbbséggel lett megválasztva. Mondják ugyan, hogy a felléptetés az illető beleegyezésével történt, de tény az, hogy a megválasztókat a kerületben senki sem ismeri, csak az apját ismerik; ez egy gazdagságáról s különségeiről és daczára német nevének, kurucz elveit nevezetes ember; fia, ki tengerészméretűk, valószínűleg szintén apja elveit valja.

Közgazdaság.

Uj takarmány. Több fővárosi és vidéki nagy szeszgyár figyelemreméltó újítást tervez. Arról van szó hogy a gyárak külföldi gyárak mintájára moslékjukat beszerítsék és megszáritják, és mint száritott moslékot hozzák a kereskedésbe. — E nagyhorderejű reformnak kiváló jelentősége van, nemcsak magára a szesziparra, hanem Magyarország mezőgazdaságára nézve is. — A nagyipari szeszgyárak ezáltal jórészen függetlené teszik magukat a marháizálástól, és azt a mezőgazdasági szeszgyáraknak engedik át, mi nemcsak mezőgazdasági, de nemzetgazdasági tekintetben is figyelemreméltó átalakulásokot vonhat maga után, mert arról alig lehet szó, hogy a száritási eljárások a mezőgazdasági szeszgyárak hőrében is alkalmazásra találjanak, a mezőgazdasági szeszgyárak buladékjai a lehető legtökéletesebb értékesítési poczedurán mennek át, mi illuzorissá teszen minden száritási eljárást. A mily mértékben életföltétele a mezőgazdasági szesziparnak a megfelelő marhaállomány, éppen ennyira terhe az a nagy szesziparnak, mely az előálló trágyát kellő mértékben felhasználja sohasem képes és nemesek a trágyával, hanem olykor a moslékkal is közgazdaságilag káros pazarlást viszen végbe. Eltekintve e körülményektől, gazdaközönségünk, a száritott moslék útján egy olcsó és alkalmas takarmánnyal lesz gazdagabb. Németországban a nagyobb szabású élesztő gyárak száritott tengeri és rozs moslékjá, habár csak ujabban hozatott a kereskedésbe; már is nagy keresletnek örvend és a takarmánykereskedésnek egyik fontos cikkét képezi.

CSARNOK.

Megölt lélek.

— Elbeszélés. —

Vértési Gyulától.

(Folytatás)

De már ezt Zoltán se tudja megállni mosolygás nélkül. A pufók fiatal ember azonban nem veszi észre, s tovább beszél.

S mennél jobban belemelegszik a meg nem történt kalandok elmesélésébe, annál inkább kezdi hinni, hogy azok — valóban megtörténtek vele.

Zoltán oda se hallgat. A gondolatai egész másfelé kalandoznak — visszaszállnak a két évi előtti béli éjbe, s emlékeket hoznak azokról az örökre elmúlt percekéről mikor az a kis, kék ruhás bájos alak ott volt a karjai közt — s egy Strausz-keingő bübajos rithumsára vitte a szép leányt ...

A barna fürtök majdnem ajkait érték — s az illatos, forró leheletet szivta a leány ajkairól ...

A hajába tűzött fehér kaméliának egy szirma lehullt a mellényére, s mikor táncz után letette a leányt, kiment a sötét folyosóra s a kis fehér szírmot lázas ajkához szoritotta ...

S a mint megjelenik előtte a szeretettlány kedves alakja — s látja mellette az elnök ur büszke, dolytós arcját, szája körül azzal a kihívó, mindent fitymáló mosolylyal, úgy érzi, minthá egyszerre minden vér a szívébe szaladna, a szétakarná azt szakítani.

— Te, mi lelt téged Zoltán? — kérdi ijedten Kovács.

Igazán félelmesen nézett ki. Homlokán ki voltak az erek dagadva, s a szeme vilámlott.

— Hát, lemondjak róla örökre! — sohajt fel kétségbeesetten.

— Hidd el nincs könnyebb, mint lemondani. En is azt hittem, hogy arról a szép szöke menyecskekről, tudod, akit említettem a multkor — nem tudok majd lemondani. És dehogyan nem. Mert úgy történt a dolog, hogy ...

— De hiszen te ide se hallgatsz ...

Bizony az nem hallgatott oda. Elővett a tárczájából egy kis fonnyadt, összeszáradt levelet s azt csókoltgatta a könyve meg hullt egyre le a pecsétes abroszra, be a borba.

Kovács Gábor ur is elkezdte dörzsölni a szerelmeit. A barátság kedvéért szeretett volna ő is egy pár könyvet hullatni — de sehogysem sikerült.

— Hiába, egy jó vacsora után nem megy az olyan könnyen.

S erősen meg volt róla győződve, hogy ha Zoltán is hallgat rá, s eszik valamit, egészen más hangulatban lenne most.

Mert a fő dolog, hogy az ember egyék, s egy elmulasztott ebédet vagy vacsorát, nem pótol vissza semmi az ég alatt. Az örökre elveszett!

— Örökre elveszett! suttozja reszkető hangon, a szegény fiu.

VI.

— Engedelmet kérek, de a sekrestyébe nem lehet bemenni — tartja vissza a komoly arcú egyházi a Petesi kisasszonyokat.

— Ej lelkem, dehogyan nem — s odanyomnak egy kis borralalót az erélyes férfiú markába aki azután mosolygó arcczal nyit ajtót.

Mert hát hiába pénzzel sok helyre be lehet jutni. Sekrestyébe — szívekbe — mindeüvé.

Ilyenformát gondolhatnak a kisasszonyok is mikor látják, hogy a szép menyasszony milyen boldog arcczal mondja ki, hogy szereti azt a mellette térdeplő embert.

És valóban olyan ragyogó az a szép arc, s olyan boldognak látszik az az örök hűséget esküdő leány.

S az is. Hogy szép, azt régóta tudja, de hogy szépségét mennyire emeli a szép ruha, abban csak ma reggel gyönyörködött, mikor teljesen felöltözve megállott a tükör előtt.

A habos halványrózsaszínű selyem odasimulva a omlott alá plasztikus tőkélyű természetén s az aranynyal himzett netelejtések alatt, egy szentet is kárhózatba ejtőleg, domborodott ki a hullámzó mell.

Nagy fekete szemű csodás fényvel ragyogtak s s amint a halványkék gyűrűk — az előtte való napok izgalmainak nyomai — körülv. tték, még nagyobbaknak, még ragyogóbbaknak látszóttak. Arczán üde, hamvas pirosság ömlött el — s daczosan felvetett parányi ajkai mintha mondták volna — ugye szép, nagyon szép vagyok!

S a mint feláll az oltár mellől s férje karján, s az embertömeg között, megy ki a kocsizhoz, szinte kitörni késül az ajkán a szó:

— Így megy a koldusleány, a legszebb mindnyájatok között.

A tömeg között meglátja a Petesi lányokat is — s szép szeméből szilaj gunyos pillantás száll feljök:

— Irigyeltek ugy-e? Kaparítottam magamnak valakit.

Hűséggel, büszkeséggel s a kielégített boszu, édes érzetével telik meg csordultig a menyasszony szíve.

S úgy érzi, mintha az, hogy ő ma valakinek örök szerelmet, örök hűséget esküdött — egész mellékes dolog lenne.

(Folyt. köv.)

Sport.

Debreczeni lóversenyek.

A debreczeni lóversenyek első napjának versenyföltételeit lapunk szombati számában közöltük — a második nap (ápril 24.) föltételeit a következőket közöljük:

I. Paripaverseny. 1000 frank. Egyleti díj. Távolág 1600 méter.

Futhat minden 3é és id. belföldi félvér, mely nyilvános pályán sikversenyt nem nyert és jockey alatt 1891 és 1892-ben nem indult Tétösszeg a másodiké

II. Totalisateurverseny. 1200 frank.

Egyleti díj. Távolág 2400 méter.

Futhat minden belföldi és német 3é és id. ló, mely 1891 és 1892-ben 900 frt értékű sikversenyt nem nyert és jockey alatt 1892-ben nem indult. Minden nyert 200 frt után akár egy, akár több versenyben nyertett 1 kilóval több és pedig halmozva 7 kilóig; telivérre még 3 kilóval több. Tét 10 frt.

III. Eladóverseny. 1000 frank. Egyleti díj. Távolág 1600 méter.

Futhat minden 3é és id. ló, mely 1891 és 1892-ben 900 frt értékű sikversenye nem nyert és jockey alatt 1892-ben nem indult. A nyert 1000 frtért árverés útján eladó; minden 100 frt árleengedéért 1 kg. engedve. A legkisebb eladási ár 300 frt. Árverési többlet fele az egyleté, fele a másodiké. Tét 10 frt.

IV. Eladó akadályverseny 1000. frank államdíj. Távolág 3200 méter.

Futhat minden félvér mén és kancza, mely 900 frt értékű akadály versenyt nem nyert és jockey alatt 1891 és 1892-ben nem indult. A nyert 800 frtért eladó. A legkisebb eladási ár 300 frt. Árverési többlet fele az egyleté, fele a másodiké. Tét 10 frt.

V. Nagy akadályverseny. 1500 frank, melyből 1200 frank államdíj és 300 frank egyleti díj. Távolág 4000 méter.

Futhat minden belföldi és német mén és kancza, mely 1891 és 1892-ben 900 frt értékű akadály versenyt nem nyert és jockey alatt 1892-ben nem indult. Minden nyert 200 frt után akár egy, akár több versenyben nyertett, 1 kilóval több és pedig halmozva 7 kilóig telivérre még 5 kilóval több. Tét 15 foriut.

VI. Mezeigazdák (földészek) versenye.

Futhatnak hajdumegyei és Debreczen szab. kir. városi mezei gazdáknak saját oly lovai, melyeket a bíróság elfogad. Távolág a pálya köre nyereg nélkül. Nyeremény az

elsőknek 100 frank = 10 drb 10 frankos magyar arany; a másodiknak 60 frank = 6 darab 10 frankos magyar arany; a harmadiknak 40 frank = 4 darab 10 frankos magyar arany; a negyediknek 20 frank = 2 drb 10 frankos magyar arany. Bejelentés fél órával a futás előtt. Legalább négy különböző tulajdonos lovának kell indulni, hogy a díj kiadassék.

Általános szabályok.

1. Minden verseny oly ur-ovások által lovagolendő, kik 2000 ft (rt) külső versenyt még nem nyertek.
2. Minden ló után a pálya használatáért 5 ft gyeppezés és valahányszor indul, 5 ft startpénz fizetendő.
3. Minden nyerményből 5% vonatik le az egyleti pénztár javára.
4. Nevezési zárnap és árbejelentési határidő április 13-án est 10 órákor.
5. Nevezni lehet Eötvös József egyleti titkárnál Debreczenben, Szt-Anna-utca 2266 szám alatt.

Szives tudomásul!

A közelgő farsangra nagy választékban érkeztek raktárba

báli szövetek, színes selymek

francia VOILE-ok,

atlas, satin és batistok

továbbá

legyezők, virágok, csipkék,

báli belépők,

melyeket igen olcsón árusítanak el.

Szabó Lajos fia

Debreczen, Rózsátér.

Bor-kivonat.

Kitűnő egészséges bor azonnali elkészítésére, mely a valódi természetes bortól nem különböztethető meg, ajánlom ezen elősmert különleges éget.

2 kiló ára (eég 100 liter bornak) 5 ft 50 kr. Vény ingyen hozzáomagoztatik. Legjobb sikerért és egészség-s készítményért kezeskedem.

Spiritus-megtakarítása

elérhetni felülmulhatlan pálnaka erősítő. essenciával; ez a italnak kellemes, ízletes zamatot kölcsönöz és csak nálam kapható

1 kiló 3 ft 50 kr. (600—1000 literre,) használati utasítással együtt.

Ezeket kivül ajánlok mindenféle essenciát, rum, cognac, finom liqueurök stb.hez felülmulhatatlan jószágban. Vények ingyen hozzáomagoztatnak. Árlapok bérmentve.

Karl Philipp Pollák.

Essenen Specialitäten-Fabrik in Prag.

Szerény képviselők kerestetnek.

Uj műépítész iroda.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, miszerint

f. é. február hó elején helyben

mint műépítész telepszem le.

Tanulmányaim a bécsi és zürichi műegyetemen, díjak, és oklevél, melyeket ez utóbbi intézetben nyertem és melyeket honosítás végett a kir. József műegyetemnek benyújtottam; gyakorlati tapasztalataim, Franciaország és Németország nagyobb műterméiben és a porosz kir. államvasutaknál, valamint utazásaim Olasz, Francia, Angol- és Németországban azon reményre jogosítanak, hogy minden az építészeti és mérnöki szakba vágó megbízásnak e tudományok legújabb vívmányai használatával tökéletesen meg fogok felelni.

Elegendő tőke, azonkívül még nagyobb munkálatok keresztül vitelére is képesit.

Bernovits Gusztáv

okleveles műépítész.

GYENES LAJOS

női divat raktára

Debreczen, főtér, városház-épület.

Ajánlja:

Alkalmi és bálikelméket,

Legyező, virág és báli-belépőket,

PIPERE CSIKKEKET,

Menyasszonyi kossorukat és fátyolokat.

fekete és színes diszkötényeket,

NŐI RUHASZÖVETEKET,

MOSÓ VELEZEKET,

Gyapju és selyem kendőket,

férfi fehérneműket és

NYAKKENDŐKET,

FEHÉR és SZÍNES KÖTŐPAMUTOKAT.

Nagy raktár **sirkoszoruk és salagokban.**

Női ruhák elkészítetését saját szöveteimből elvállalom.

Debreczeni és Budweiszi gyártmányú

a g y a g k á l y h á k

Dolhai, Chinovizi Nadrági és Friedlandi

v a s k á l y h á k

fa- és szén-fűtésre,

szabályozható köpeny és Meidingi-kályhák

acél vagy zománcozott köpenyvel.

Legnagyobb raktárkoresolyákban.

Halifax, Merkur, Matador és Rohonczy

rendszerekben, sima palirozott és állanyozott (nikl) kivitelben.

Tengeri-kézi-morzsolók

különböző rendszerek szerint.

Tánczos R.-féle szabadalmazott (patent) tűzmenten betörés ellen biztosított

penzszekrények és kasszák

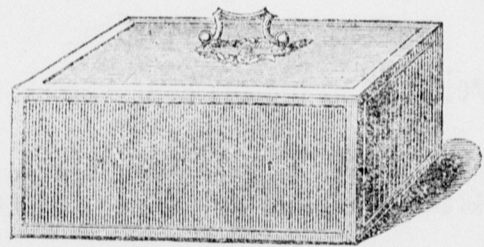
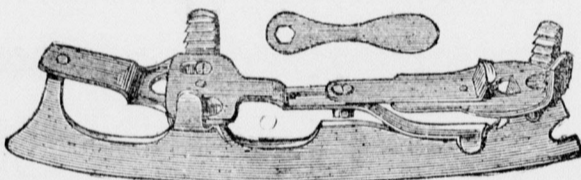
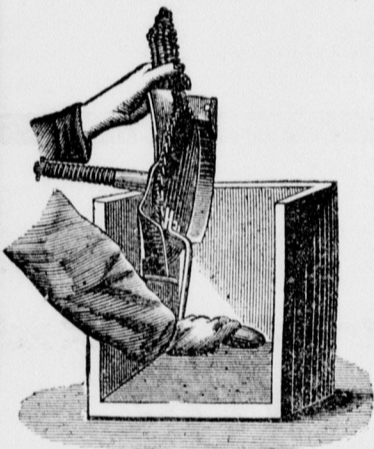
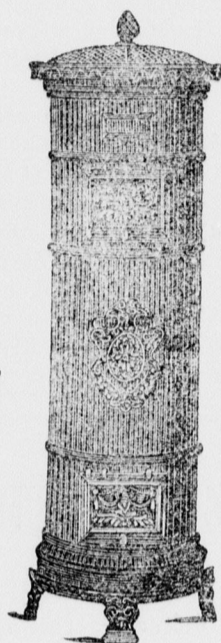
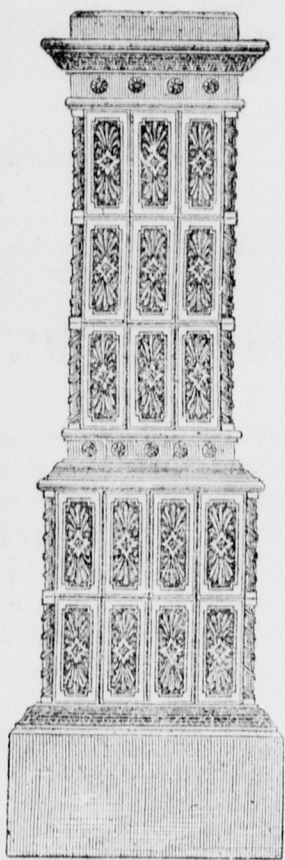
egyedül képviselve

TÓTH GYULA

előbb TÓTH LAJOS és TÁRSA,

vasáru üzletében DEBRECZEN,

A VÁROSHÁZA SARKÁN.



A Debreczeni Ellenőr könyvkötészetében

mindenféle diszes és egyszerű

K Ö N Y V K Ö T Ő I

m u n k á k

gyorsan pontosan és jutányos árban elkészítettnek.